

Seminari de filosofia contemporània

Codi: 100297
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500246 Filosofia	OT	3	0
2500246 Filosofia	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Mercè Rius

Correu electrònic: Merce.Rius@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Mercè Rius

Prerequisits

No n'hi ha cap. Però s'aconsella de començar a llegir *El naixement de la tragèdia* abans de l'inici del quadrimestre. Vegeu l'apartat "avaluació".

Objectius

Es tractarà de familiaritzar-se amb l'obra d'un dels pensadors més influents -i controvertits- al llarg del segle XX: Friedrich Nietzsche.

En aquest aspecte, la tasca de contextualització esdevé força complexa, ja que la naturalesa del seu pensament -i/o de la seva escriptura- donà lloc a interpretacions diverses, fins i tot algunes de molt singulars. Així, per exemple, entre els seus lectors del segle XX, uns el van considerar la màxima expressió de l'avantguarda intel·lectual, i d'altres, del totalitarisme polític. A més, la seva crítica ferotge al cristianisme tampoc no deixà ningú indiferent, ni els pensadors ateu ni els de creences religioses.

L'objectiu principal de l'assignatura serà, doncs, que l'estudiant aprengui a interpretar les múltiples interpretacions que s'han donat dels textos nietzscheans, i no pas per decidir quines resulten més ajustades a l'original, sinó per adquirir l'habilitat de moure's entre diversos nivells interpretatius sense refiar-se a cegues dels criteris establerts, però alhora sense extraviar-se en els textos que hom té al davant. Es tractarà, en suma, no pas de "comunions" amb un enigmàtic "esperit o pensament" de Nietzsche, sinó d'adonar-se que tot el que n'hi ha, i no cal res més, és la seva escriptura. No debades, algú el va anomenar *homo scribens*. Ras i curt, es tractarà d'aprendre a llegir filosofia sense retre's al criteri d'autoritat (inclosa la del mateix autor), però també sense lliurar-se a elucubracions irresponsables de llur propi desenvolupament.

Competències

Filosofia

- Analitzar i sintetitzar els arguments centrals dels textos fonamentals de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Reconèixer i interpretar temes i problemes de la filosofia en les seves diverses disciplines.

Resultats d'aprenentatge

1. Assenyalar i resumir el contingut filosòfic comú a diverses manifestacions de diferents àmbits de la cultura.
2. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
3. Distingir i contrastar textos representatius dels principals gèneres de la literatura filosòfica.
4. Documentar un tema filosòfic i contrastar-ne les fonts.
5. Dominar en el grau necessari els idiomes rellevants per a la pràctica professional.
6. Fer presentacions orals utilitzant un vocabulari i un estil acadèmics adequats
7. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
8. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
9. Organitzar el temps i els propis recursos per a la feina: dissenyar plans establint prioritats d'objectius, calendaris i compromisos d'actuació.
10. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
11. Reconèixer i posar en pràctica les habilitats per treballar en equip següents: compromís amb l'equip, hàbit de col·laboració, capacitat per incorporar-se a la resolució de problemes.
12. Resumir els temes i els arguments exposats en un debat filosòfic clàssic.

Continguts

Com que, si la dinàmica de la classe ho permet (en funció del nombre d'estudiants matriculats), es donarà força rellevància a la lectura de textos, el contingut de l'assignatura no es pot dividir en punts excessivament concrets, no pas almenys abans d'endegar les classes. Tanmateix, hi ha quatre aspectes que no es menystindran en cap cas:

- a) Les diverses interpretacions de l'obra nietzscheana al llarg del segle XX. Es farà un recorregut cronològic i temàtic guiant-se pels grans autors que se n'han ocupat amb prou intensitat o perseverança.
- b) Un esbós de la possible "evolució" del pensament nietzscheà: des d'*El naixement de la tragèdia* fins a *Ecce homo*.
- c) Estructuració, per temes i conceptes, de les possibles lectures dels diversos textos.
- d) Consideració dels indubtables i fermes lligams dels textos nietzscheans amb la tradició, així com del seu intent de capgirar les idees i les categories fonamentals de la història de la filosofia (el concepte de veritat, el teleologisme historicista, la formació de la consciència, la "mort de Déu", el protagonisme del cos, la concepció dels "valors", la "superació" de l'humanisme, etc.).

Metodologia

La metodologia serà l'exigida pels objectius resumits a l'apartat corresponent. Es posarà en pràctica durant les classes presencials.

La lectura de textos es podrà organitzar amb la col·laboració dels/de les alumnes -com a exposicions guiades per la professora- si el nombre de matriculats i la dinàmica creada ho permeten. A l'hora de decidir-ho, es tindran molt en compte les expectatives i demandes de tothom que cursi l'assignatura, sempre en funció dels objectius docents establerts en aquesta guia docent i valorant el grau d'implicació de cadascun/a dels interessats.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classe magistral.	35	1,4	1, 3, 4, 12
Orientació lectura de textos.	10	0,4	2, 3, 4, 8
Tipus: Supervisades			
Tutories i activitats diverses.	20	0,8	2, 3, 6, 7, 9, 11
Tipus: Autònomes			
Estudi i elaboració de treballs.	27,5	1,1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12
Lectura bibliografia recomanada.	50	2	5, 8, 9

Avaluació

Criteris d'avaluació

Primera prova:

Consistirà en un brevíssim treball sobre *El naixement de la tragèdia*. Així, tots els/les alumnes s'endinsaran en l'estudi de Nietzsche a partir d'un denominador comú.

Les instruccions en aquest respecte es donaran el primer dia de classe i, si convé, es reiteraran al cap de quinze dies també en hora de classe, havent-ho anunciat prèviament al campus virtual. Només s'atendran consultes particulars al despatx de la professora si l'alumna/e del cas ha assistit a les esmentades sessions a l'aula, tret que li ho hagi impedit una causa major.

La presentació del treball haurà de respondre a les normes dictades per la professora, a classe i/o al campus virtual. Es tractarà d'una condició imprescindible per a la seva admissió i posterior avaluació.

Segona prova:

Consistirà en una prova escrita en què l'alumna/e exposarà els seus coneixements adquirits sobre l'autor. Aquesta prova es durà a terme a l'aula, en hora de classe.

Tercera prova:

No es tractarà d'una prova datada, sinó de l'evolució observable en l'alumne/a al llarg del període lectiu. Òbviament, hi comptarà l'assistència regular a classe, així com les intervencions que hi faci. També les tutories

personalitzades en hores de despatx. Si escau (vegeumés amunt), s'hi sumaran les exposicions relatives a la lectura de textos, que podrien ser de caràcter optatiu; tanmateix, aquesta mesura es prendrà d'acord amb el criteri indicat a Metodologia.

La nota final es calcularà de la manera següent:

Prova escrita de síntesi (segona del programa exposat): 50% de la nota final.

Acreditació de lectura (primera del programa): 25% de la nota final.

Diverses activitats al llarg del curs (tercera del programa): 25% de la nota final.

Es considerarà superada l'assignatura si la mitjana de les tres proves és igual o superior a 5.

Dates d'avaluació

1) La primera prova es lliurarà el dia **28 de febrer** 2018.

2) La segona prova es durà a terme el dia **23 de maig** 2018.

No hi haurà segones oportunitats durant el període lectiu, tret que l'alumne/a aporti una justificació vàlida, en cap dels casos següents: 1) Que no es presenti a l'examen, o bé que, com a participant directe, no comparegui a una exposició programada (si escau), o bé que no lliuri la prova feta a casa, igualment en la data, l'hora i el lloc fixats. 2) Que hi arribi amb retard. 3) Que el material lliurat no compleixi els requisits establerts. Vegeu, més avall, **Normes d'organització**.

Si l'alumne/a s'hagués compromès a intervenir en una exposició a classe i no s'hi presentés, la qualificació corresponent (parcial del còmput de la tercera avaluació) seria un zero, llevat que pogués acreditar una justificació vàlida; en aquest darrer cas, s'arbitraria alguna solució.

Condicions per a la recuperació final

Per accedir a la recuperació final, cal haver passat per l'avaluació continuada sense excepcions; en particular, el treball i l'examen de síntesi, però també les eventuais exposicions que es puguin programar i, així mateix, les tutories personalitzades. Només seran recuperables la primera i la segona prova. Quant a les tutories, es podran sovintejar més o menys en funció de les demandes. Naturalment, les qualificacions periòdiques (de la tercera avaluació) estaran a disposició de cadascun/a dels qualificables.

La prova de recuperació no estarà pensada per apujar nota. Si cap estudiant vol intentar-ho, haurà de parlar abans amb la professora, la qual decidirà si reuneix les condicions indispensables, així com el procediment a seguir.

La recuperació global tindrà lloc en la data fixada per Gestió Acadèmica.

Revisió de les proves

La data de revisió de la segona prova (examen) s'indicarà oportunament a través de Moodle. Quant a la primera prova (lectura NT), se li dedicaran tutories personalitzades.

Normes d'organització

Un cop transmeses les preguntes de l'examen i donades les consegüents instruccions, ja no podrà entrar ningú més a l'aula, és a dir, el retard implicarà la suspensió de l'oportunitat de realitzar la prova. Es farà una excepció si l'alumne/a al·lega una causa justificada amb la documentació pertinent. També podrà incorporar-s'hi si es compromet a portar la susdita justificació posteriorment; però el material que hagi lliurat sota aquestes condicions serà destruït en cas que no compleixi el seu compromís abans del dia anunciat per fer públiques les qualificacions. En el cas que li resulti impossible d'acreditar satisfactòriament el motiu del retard, la prova corresponent quedarà ajornada fins a la data de la recuperació final, i sotmesa al requisit següent: tenir una mitjana de les altres dues proves no inferior a 3. Es manté també aquesta possibilitat, i subjecta a les mateixes restriccions, per a la prova elaborada a casa, si l'estudiant no l'ha lliurada en el seu moment i en les degudes condicions.

Qui surti de l'aula de l'examen no hi podrà tornar a entrar (si no és per causa major).

Pel que fa a la prova elaborada a casa, l'alumna/e l'haurà de lliurar -personalment- al dia estipulat i a l'hora de classe. Només s'acceptarà fora de la data i hora previstes si l'alumne/a pot justificar la seva absència amb la documentació pertinent i dins dels períodes raonablement establerts (a la sessió següent o, si això no és possible, posant-se de seguida en contacte amb la professora per saber de quin marge disposa). D'altra banda, si sap per endavant que, per algunaraó de pes, no la podrà lliurar personalment, haurà d'arribar a un acord previ amb la professora perquèalgú altre ho faci en el seu lloc.

Respecte a la possibilitat d'enviar treballs per correu electrònic, només es farà efectiva si la professora ho disposa així en el seu moment. En cas contrari, seran desestimats. Igualment seran desestimats els que es deixin a la bústia de la Secretaria, tret que s'hagi obtingut abans el vistiplau de la professora.

Quan un/a alumne/a es compromet a assistir a una tutoria i no ho faci, només si justifica satisfactòriament la seva absència tindrà una altra oportunitat. Si arriba a la cita amb retard, se li dedicarà només la resta del temps que s'haurà fixat per endavant.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Acreditació de lectura.	25% de la nota final.	2,5	0,1	1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 12
Prova escrita de síntesi.	50% de la nota final.	3,5	0,14	1, 3, 4, 5, 7, 8, 12
Tutories i activitats diverses.	25% de la nota final.	1,5	0,06	2, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12

Bibliografia

Obres de l'autor:

Les obres completes de Nietzsche en quatre llengües (alemany, italià, francès i anglès), segons l'edició "canònica" de Giorgio Colli i Mazzino Montinari, es troben a <http://www.nietzschesource.org>

El naixement de la tragèdia, Adesiara, Barcelona.

El nacimiento de la tragedia, Alianza, Madrid. Conté també: "El drama musical griego", "Sócrates y la tragedia", "La visión dionisiaca del mundo".

La filosofía en la época trágica de los griegos, Valdemar, Madrid.

Los filósofos preplatónicos, Trotta, Madrid.

Sobre veritat i mentida en sentit extramoral. Sobre Teognis de Mègara, Edicions de la Ela geminada, Girona.

Sobre el porvenir de nuestras escuelas, Tusquets, Barcelona.

Consideraciones intempestivas I. David Strauss, el confesor y el escritor, Alianza.

Sobre la utilidad y los perjuicios de la historia para la vida (CI, II), Edaf, Madrid; Biblioteca Nueva, Madrid.

Schopenhauer como educador (CI, III), Biblioteca Nueva.

Escritos sobre Wagner. Conté: *Richard Wagner en Bayreuth* (CI IV), *El caso Wagner i Nietzsche contra Wagner*, Biblioteca Nueva.

Humano, demasiado humano, Akal, Madrid: 2 vol., que contenen, doncs, *El viajero y su sombra*. També a Edaf.

Aurora, Biblioteca Nueva.

La gaia ciència, Textos Filosòfics (Laia).

Així parlà Zaratustra, Quaderns Crema, Barcelona; edició anterior: Edicions 62 i "la Caixa".

Més enllà del bé i del mal, Textos Filosòfics (Edicions 62).

La genealogia de la moral, Textos Filosòfics (Laia).

Crepúsculo de los ídolos, Alianza; també a Biblioteca Nueva.

L'Anticrist, Llibres de l'Índex, Barcelona.

Ecce Homo. Com s'arriba a ser allò que s'és, Accent, Girona.

Reculls pòstums:

El libro del filósofo, Taurus, Madrid.

La voluntad de poder, Edaf.

Fragmentos póstumos, 4 volums, Tecnos.

La major part de les obres també es poden trobar, en traducció castellana d'Andrés Sánchez Pascual, a Alianza Editorial.

Sobre l'autor i la seva obra:

Lou Andreas-Salomé, *Friedrich Nietzsche en sus obras*, Minúscula, Barcelona.

Miguel Morey, *Nietzsche, una biografía*, Archipiélago, Barcelona; Círculo de Lectores, Barcelona.

Frank Overbeck, *La vida arrebatada de Friedrich Nietzsche*, Errata Naturae, Madrid.

Stefan Zweig, *Nietzsche*, Stock, París.

Georges Bataille, *Sobre Nietzsche. Voluntad de suerte*, Taurus.

Massimo Cacciari, *Desde Nietzsche. Tiempo, arte y política*, Biblos, Buenos Aires.

Albert Camus, "Nietzsche y el nihilismo", a *El hombre rebelde*, Alianza (*L'home revoltat*, traducció de Joan Fuster).

Giorgio Colli, *Después de Nietzsche*, Anagrama, Barcelona.

Arthur C. Danto, *Nietzsche as Philosopher*, Columbia University Press, New York.

Gilles Deleuze, *Nietzsche et la philosophie*, PUF, París. [*Nietzsche y la filosofía*, Anagrama]

, *Nietzsche*, Arena Libros, Madrid.

- , *Spinoza, Kant, Nietzsche*, Labor, Barcelona.

Jacques Derrida, *Espolones. Los estilos de Nietzsche*, Pre-Textos, València.

Eugen Fink, *La filosofía de Nietzsche*, Alianza.

Michel Foucault, *Marx, Nietzsche, Freud*, Anagrama.

- , *Nietzsche, la genealogia, la història, a L'ordre del discurs i altres escrits*, Textos Filosòfics (Laia).

Jürgen Habermas, "La crítica nihilista del conocimiento en Nietzsche", en *Sobre Nietzsche y otros ensayos*, Tecnos.

- , "Entrada en la postmodernidad: Nietzsche como plataforma giratoria", en *El discurso filosófico de la modernidad*, Taurus.

Martin Heidegger, "La frase de Nietzsche: Dios ha muerto", a *Caminos de bosque*, Alianza.

- , *Nietzsche*, Destino, Barcelona.

Karl Jaspers, *Nietzsche*, Sudamericana, Buenos Aires.

Walter Kaufmann, *Nietzsche, Philosopher, Psychologist, Antichrist*, Princeton University Press.

Pierre Klossowski, *Nietzsche y el círculo vicioso*, Arena Libros, Madrid.

Sarah Kofman, *Nietzsche et la métaphore*, Galilée, París [*Nietzsche and Metaphor*, Stanford University].

- , *Nietzsche et la scène philosophique*, Galilée.

- , *Explosion I. De l'"Ecce Homo" de Nietzsche*, Galilée.

- , *Explosion II. Les enfants de Nietzsche*, Galilée.

- , *El desprecio de los judíos*, Arena Libros.

Karl Löwith, *De Hegel a Nietzsche*, Sudamericana.

- , *Nietzsche: philosophie de l'éternel retour du même*, Calmann-Lévy, París.

György Lukács, *El asalto a la razón*, Grijalbo, Barcelona.

Thomas Mann, *Schopenhauer, Nietzsche, Freud*, Alianza.

Joan Maragall, "Federico Nietzsche" (febrer 1893 i setembre 1900), a *Obres completes*, Selecta, Barcelona.

Max Scheler, *El resentimiento en la moral*, Caparrós, Madrid.

Georg Simmel, *Schopenhauer y Nietzsche*, Edic. Espuela de Plata.

Peter Sloterdijk, *El pensador en escena: el materialismo de Nietzsche*, Pre-Textos.

Hans Vaihinger, "La voluntad de ilusión en Nietzsche", dins *Sobre verdad y mentira en sentido extramoral*, Teorema, València, o Tecnos, Madrid.

Gianni Vattimo, *El sujeto y la máscara*, Península, Barcelona.

- , *Introducción a Nietzsche*, Península.

- , *Diálogos con Nietzsche*, Paidós, Barcelona.